

Hormuzin salmen ja Suezin kanavan merkitys öljykuljetuksissa

Hormuzin salmi

Hormuzin salmi on Persianlahden ja Omaninlahden välissä. Se on merkittävä öljynkuljetusväylä. Maailmalla myydystä raakaöljystä arviolta noin viidennes kulkee sen kautta. Tankkerit kuljettavat öljyä Iranista, Irakista, Kuwaitista ja muista öljyntuottajamaista. Raakaöljyn ja öljytuotteiden lisäksi salmen kautta kuljetetaan nesteytettyä maakaasua (LNG). Suomeen ei tuoda öljyä Persianlahdelta.

Salmi on noin kuusi ja puoli kilometriä pitkä väylä Iranin ja Omanin välissä. Se on kapeimmillaankin noin 55 kilometrin levyinen. Mm. mataluuden vuoksi tankkerien ajoväylän leveys on vain kymmenisen kilometriä. Väylä koostuu kahdesta noin kolme kilometriä leveästä, vastakkaisiin suuntiin kulkevasta laivojen ajokaistasta.

Iran sijaitsee Hormuzin salmen pohjoisrannalla ja maa pystyisi ainakin teoriassa katkaisemaan laivaliikenteen salmessa. Tätä Iran ei ole toistaiseksi koskaan tehnyt, ei edes vuosien 1981-1987 ns. tankkerisodassa, vaikka alueella tuhottiin useita tankkereita sotatoimien aikana.

Jos Iran sulkisi salmen öljyliikenteen, tämä vaikuttaisi myös maan omiin ja alueen muiden öljyvaltioiden, lähinnä Saudi-Arabian, Kuwaitin, Qatarin ja Irakin öljykuljetuksiin. Tankkerien kuljetuskapasiteetin korvaaminen esimerkiksi Saudi-Arabian tai Omanin öljyputkien kautta ei ole mahdollista.

Länsi-Eurooppa (Kreikka, Italia, Espanja, Ranska) ja etenkin Yhdysvallat ovat varsinkin aiemmin olleet paljolti riippuvaisia Lähi-idän öljystä. Toisaalta öljyä voitaisiin todennäköisesti tarvittaessa hankkia maailman muilta öljyntuotantoalueilta.

Suezin kanava

Egyptin hallinnoima Suezin kanava on tärkeä öljynkuljetusreitti. Asiantuntijat ovat kuitenkin pitäneet keskeytyksiä kanavan liikenteessä epätodennäköisinä.

Opecin jäsenmaista kuudella keskeisellä Lähi-idän tuottajamaalla raakaöljyn kuljetusmatkat Eurooppaan sekä Pohjois- ja Etelä-Amerikkaan pitenisivät huomattavasti, jos Suezin kanava suljettaisiin. Mahdollisten pitempien kuljetusmatkojen vaikutusta raakaöljyn hintaan on asiantuntijoiden mukaan vaikea arvioida. Suomeen ei tuoda raakaöljyä Lähi-idästä.

Välimeren ja Punaisenmeren yhdistävä Suezin kanava on noin 170 kilometriä. Kanava lyhentää merimatkaa esimerkiksi Lontoon ja Singaporen välillä 6 000 kilometriä. Vuosina 1967- 1975 kanava oli suljettuna niin sanotun Kuuden päivä sodan jälkeen.